

Prei

TÆÐ ER EITT GOTT HUGSKOT AT HAVA SANKUTØÐ (KOMPOST) Í URTAGARÐINUM. HAR KANST TÚ KOYRA GRASIÐ, TÁ TÆÐ ER SLIGIÐ, BLØÐ SUM DETTA AV TRØUNUM OG RUSK ÚR URTAGARÐINUM. TÓ SKULU PÁSKALILJULEYKIR, PERLUHYASINTLEYKIR OG KROKUS KROYSTAST FYRST, TÍ TÆÐ LIGGUR OG VEKSUR. EISINI BER TIL AT KOYRA KØKSRUSK Í SANKUTØÐ, TÓ IKKI SEYÐA- OG OKSABEIN, MEN HØSNARUNGA- OG FISKABEIN ER FRÁLÍKT. EITT LAG AV KÁLKI AV OG Á HJÁLPIR SODNINGINI, SUM TEKUR UMLEIÐ EITT ÁR. SOLEIÐIS FÆR EIN FÍNASTA TØÐ AT BREIÐA Á KØKSHAVAN ÁRIÐ EFTIR, GREIÐIR HELEN FRÁ.

DÁMAR TÆR GULARÓT?

Heima hjá Heleni verða tómir mjólkapakkar ekki burturbeindir. Hon greiðir frá, at hon klippir lokið av og setur hol á botnin. Hon brúkar keypta mold til gularótturnar, og leggur seks fræ í ein pakka – trý og trý eftir skapinum á pakkanum – og tekur pakkan av, tá tær verða settar út. Helen grevur síðani eina rennu í passaligari dýbd, og seur innihaldið niður eftir lang-síðuni á pakkanum, soleiðis, at tað verða tvær rekkjur við 40 sentimetrum í millum hvørja rekkju.

– Gularótini dæmar væl góða og lætta mold. Moldin má tó ikki vera nýtaða og má ikki taðast í vakstrar tíðini, tí so vaksur gularótin ov skjótt, og sprekkar allan vegin niður og spillist. Hon fer eisini upp í slokk, um tað er ov kalt – altsó undir átta hitastig um náttina, sigur Helen.

STÓRT ÚRVAL AV RÓTUM

Hálvan apríl plantar Helen reyðrót í smáum bakkum, og setur út í vakstrarhúsið. Tað skal bert ein planta í hvønn bakka, og hon skal eisini bíða inntil tað verða átta

hitastig áðrenn hon kann fara út. Tá tær eru farnar út, skulu tær hava nitrofoska einar tvær ferðir gjøgnum summarið. Tá Helen setur tær út, hevur hon umleið 10 til 15 sentimetrar millum rekkjurnar.

Kalabri røtur rigga eisini væl at sáa í bakkar inni við einum fræi í hvørjum bakka, og síðani planta úti, tá tær eru avklimatiseraðar, greiðir Helen frá. Tað skulu eisini vera eini 10 til 15 sentimetrar millum planturnar og 40 sentimetrar millum rekkjurnar, og skulu hava nitrofoska einar tvær ferðir gjøgnum summarið.

– Hesar fáa ikki maðk, og kunnu blíva sera stórar. Ein hjá mær vigaði 1,5 kilo og var stór sum ein fólkahøvd, flennir hon.

SUMMARBLÓMUFRÆ

Summarblómufrø eru at fáa í handlunum fyrst í mars, og tá setur Helen um seks til átta sløg niður í fiskakassar. Hesar standa í umleið 20 hitastigum at byrja við, men mugu fáa ljós, tí annars verða tær ov langar, tí tær strekkja seg eftir ljósinum. Hon setur bakkarnar í vakstrarhúsið, sum ikki fer niðurum 12 hitastig.

– Tá smáplanturnar fáa bløðini, sum koma aftan á kimbløðunum kunnu tær setast í pottar ein og ein. Tær mugu fáa passaligt av vatni. Nem vit moldina og vita um hon er turr, tí smáar plantur drekka lítið og tær sum standa í sólini drekka meira, sigur Helen Joensen.

Hesar planturnar verða eisini avklimatiseraðar hálvan mai saman við hinum, sum er í vakstrarhúsinum, síðani settar út í havan har tað er pláss ella í krukur.

– Hetta krevur ein innsats, men er nóg biligari og stuttligari enn at keypa tær í handlinum, sigur hon.

VESPUR Í RUNAVÍK

Í urtagarðinum hjá Heleni eru eisini nógvir runnar og har á vaksa reyðber, sólber og stikkulsber.

– Tíverri eru stikkulsbersvepsur komnar til Runavíkar. Vespan leggur eitt egg í blaðæðrina, sum verður til orm og sum síðani etur blaðið frá kantinum, so runnurin stendur berur og doyrt. Tað eru trý ættarlig av ormum í juli og august, so tað er skjótt at runnurin er etin. Ormurin fer niður í jørðina, verður til

reivveru, liggur har allan veturin og kemur aftur sum vespa árið eftir, og leggur síðani egg síni í blaðið. Eg havi eini 50 runnar, og eg kroysti á leið 3000 ormar seinasta summer, men um øll ikki gera tað, so er tað nyttuleyst, sigur hon.

Hóast tað kann tykjast møtimikið at fáast við ein slíkan urtagarð, so er eyðsýnt at Helen elskar grøna arbeiði.

Helen sigur til endans, at ein ikki skal fáa sær urtagarð, tí grannin hevur ein, ella tí tað er vakurt.

– Treytin er at tí ert áhugað í at planta og síggja tað vaksa, annars verður tað ein plaga at hava urtagarð. Tað eigur at vera ein gleði at ganga runt og hugna og putla, sigur hon.